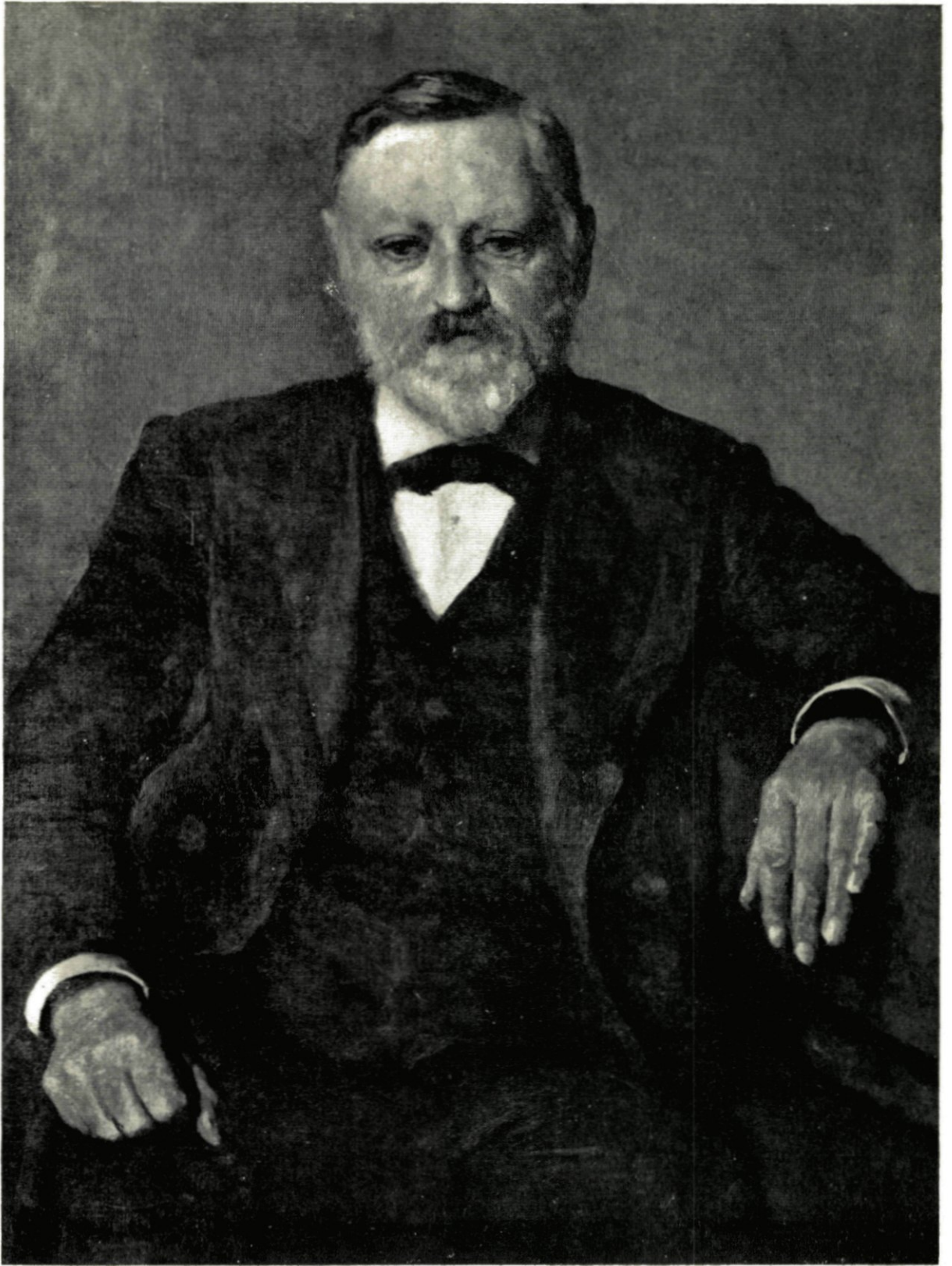

ROTTERDAMSCH JAARBOEKJE
1928

1. DR. A. PLATE. NAAR HET SCHILDERIJ
VAN W. B. THOLEN.

ROTTERDAMSCH JAARBOEKJE 1928

REDACTEUR DR. E. WIERSUM
GEMEENTE-ARCHIVARIS

ONDER BESCHERMING VAN
HET GEMEENTEBESTUUR

DERDE REEKS, 6DE JAARGANG ROTTERDAM 1928
W. L. & J. BRUSSE'S UITGEVERSMAATSCHAPPIJ

VOORBERICHT

OOK de derde reeks van het **R**otterdamsch Jaarboekje zet zich rustig en gestadig voort; wij bieden U thans daarvan reeds weer den zesden jaargang aan.

In het afgelopen jaar zijn drie onzer medewerkers ons door den dood ontvallen. Het zijn de heeren dr. A. Plate, H. S. de Roode en mr. Vincent van Peski.

Van den eerste zullen onze lezers zich het voortreffelijk overzicht herinneren, dat hij op ons verzoek gaf van den handel van Rotterdam in 1914, in welk artikel de geschiedenis van Rotterdam's handel in dat merkwaardige jaar zakelijk en duidelijk is vastgelegd door de hand van den man, die daartoe door zijn breeden blik en veeljarige ervaring in alle opzichten competent was. Wij hebben ter zijner herdenking, met vergunning van den spreker, de treffende woorden overgenomen, die de heer G. H. Hintzen op 27 December aan zijn graf sprak.

De heer De Roode, destijds chef eener hoofdafdeeling van gemeentewerken, gaf ons, toen de oude Roobrug door een nieuwe brug van het rolbascule-systeem vervangen was, een technische beschrijving van deze nieuwe brug met vele historische bijzonderheden over den vroegeren toestand daar ter plaatse. Hij, die thans zijn functie waarneemt, deelt ons in een kort herdenkingswoord mede, wat De Roode als directeur van gemeentewerken voor onze stad heeft beteekend.

De derde ontslagen medewerker, mr. Vincent van Peski, schreef de geschiedenis van het Coornhartfonds, waarvan hij een der administrateurs was.

Wat zij voor het Rotterdamsch Jaarboekje gedaan hebben, zij hier dankbaar herdacht!

Zooals in de Maatschappij zal ook bij het Jaarboekje hun plaats door anderen worden ingenomen. Enkele nieuwe medewerkers zijn reeds toegetreden, wien wij van harte het welkom toeroepen, in de verwachting dat hunne eerste bijdragen niet ook hun laatste zullen zijn.

Met hun steun en met dien van de oude garde durft de redacteur, erkentelijk voor de ondervonden medewerking, de toekomst gerust tegemoet gaan.

E. WIERSUM

INHOUD

VOORWERK

	Blz.
Voorbericht	V
Gemeentebestuur	XI
Leden van de Provinciale Staten in den kieskring Rotterdam	XI
Inlichtingen omtrent enkele openbare instellingen . .	XII
Inlichtingen omtrent enkele vereenigingen tot bevoor- ding van wetenschap en kunst	XIII
Dagelijksche kroniek 1927	XVI
Rotterdamsche straatnamen in 1927	XLVI
De nieuwe aanbouw aan de Groote kerk te Rotterdam door Meischke en Schmidt.	XLIX
Beknopt overzicht van de voornaamste openbare werken in 1927 door ir. L. W. H. van Dijk	LVII

MENGELWERK

Het Erasmiaansch gymnasium van December 1842–Sep- tember 1865 door dr. Y. H. Rogge	1
Rotterdam onder de Bataafsche Republiek, door mr. F. C. Koch	13
Bladzijden uit de geschiedenis eener Rotterdamsche schildersfamilie, door Jac. Bakker	64
Grafschriften uit de Waalsche kerk, door dr. E. Wiersum	74
Twee achttiende-eeuwsche portretten, door J. G. van Gelder	88
H. S. de Roode, door ir. L. W. H. van Dijk	94
Rotterdam vóór de 19e eeuw. De ontwikkeling der stad, door L. J. C. J. van Ravesteyn	95
Oude Rotterdamsche volksprenten, door mr. M. C. Nij- land	145
In memoriam dr. A. Plate	151
Hoe twee buitenlanders aan 't einde der 17e eeuw Rotterdam zagen, door J. E. van der Pot	153
Een apotheekinventaris van 1603, door dr. Hk. Cohen	163
De pakhuizen Dantzig en Riga, door dr. E. Wiersum	165
Nieuwsberichten uit de Rotterdamsche Courant 1765–1858	171

Blz.	
Nieuwsberichten uit de Nieuwe Rotterdamsche Courant 1875–1883, door W. J. L. Poelmans	173

BLADVULLINGEN

Een verdwenen beroep	LVI
Schoolverwarming	LXI
Iepziekte in 1644?	63
Roggebrood met ham	162
Kortaangebonden stadsbestuur	170

PRENTEN

1. Dr. A. Plate. Naar het schilderij van W. B. Tholen in het gebouw van de Holland-Amerikalijn . Frontispice
2. Prof. Henri Evers. Naar een teekening van J. Toorop, geschenk van Alb. Otten XXIII
3. Mosselvrouwtje aan de Nieuwemarkt. Naar een foto XXIV
4. De Looijerstraat vóór de afbraak. Naar een teekening van Johan Briedé XXXIV
5. De Montessori-school aan de Mare. Naar een foto van Gemeentewerken XLIV
6. De Groote kerk, vroegere toestand. Naar een foto LI
7. De Groote kerk, tegenwoordige toestand. Naar een foto LI
8. De Groote kerk, tegenwoordige toestand. Naar een teekening van Meischke & Schmidt LII
9. De Groote kerk, kapelraam. Naar een teekening van Meischke & Schmidt LIV
10. Doorgang bij de Willemsbrug aan de Maaskade. Naar een foto van Gemeentewerken LVII
11. Kuip van een pijler der nieuwe Koninginnebrug. Naar een foto van Gemeentewerken LVIII
12. De H.B.S. aan het Afrikaanderplein. Naar een foto van Gemeentewerken LX
13. Dr. G. A. Schneither. Naar een foto van A. Böeseken 1
14. J. P. A. François. Naar een foto van Ed. Radermacher 1
15. E. Piaget. Naar een foto van A. Böeseken . . . 1

	Blz.
16. A. C. Hauck. Naar een aquarel van hemzelf . .	64
17. Rotterdamsche burgerman. Naar een aquarel van A. C. Hauck, in de verzameling Jacob Mees . . .	66
18. Rotterdamsche burgervrouw. Naar een aquarel van A. C. Hauck, in de verzameling Jacob Mees . . .	67
19. Cornelis Bakker. Naar het zelfportret in de Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen	71
20. Monument op de zerken uit de Waalsche kerk (begraafplaats Crooswijk), gebeeldhouwd door J. J. Zindel Jr. Naar een foto van P. C. Bierhuys . .	75
21. Grafzerk van de familie Roostermans. Naar een foto van C. van Eysden	80
22. Grafzerk van de familie Van Naerssen. Naar een foto van C. van Eysden	82
23. Elisabeth Catharina van der Dussen. Naar een pastel van J. B. Perronneau in het Museum Boymans	90
24. Pieter Caarten. Naar een olieverfschilderij van P. Battoni in het Museum Boymans	92
25. H. S. de Roode. Naar een foto van L. Meijer .	94
26-27. Rotterdamsche kinderprenten. Naar foto's van C. van Eysden 146 en	147
28. Interieur van een Rotterdamsche apotheek. Naar een kopergravure	163
29. De pakhuizen Dantzig en Riga. Naar een teekening van Johan Briedé	166
30. Het Hofje van Johan van der Veken. Naar een teekening van Giudici	182
31. Poort van de voormalige vleeschhal. Naar een foto	182

VERBETERING

Blz. 90, regel 3 van boven, staat: 1727, lees: 1717, en
regel 9 van boven, te schrappen: later.

GEMEENTEBESTUUR

1 JANUARI 1928

BURGEMEESTER

Mr. J. Wytema

WETHOUDERS

L. de Groot, A. W. Heijkoop, Mr. A. de Jong,
F. L. D. Nivard, A. B. de Zeeuw

RAADSLEDEN

Mr. S. J. L. van Aalten Jr.	Mevr. S. Groeneweg A. Hanemaaijer	J. ter Laan F. J. Lindsen
Mr. W. F. C. Baars W. van Bodegom	J. Hendriks H. W. Hoebe	A. A. Lührs Mevr. J. M. J. A. Meijer
A. Bos J. Brautigam	Mr. Abm. van der Hoeven	H. Mol Dr. H. E. Reeser
J. de Bruin H. E. van den Brule	H. J. Hyman Jos. de Jonge	Mr. H. A. J. Reumer J. Schouten
G. van Burink Mr. L. A. Donker	A. J. Kersten A. Kievit	H. W. C. Stolle J. Verheul Dzn.
Mevr. M. C. Door- man-Kielstra	Dr. C. M. Kleipool W. Kooijman	Mr. J. A. de Visser J. H. Voet
J. A. van den Dungen Mr. Jacq. Dutilh	H. A. C. van der Kraan A. van Kranenburg	R. van der Weerd A. B. de Zeeuw
R. J. Dijk	H. J. Kruidenier Hzn.	

SECRETARIS

Mr. M. Smeding

LEDEN VAN DE PROVINCIALE STATEN

IN DEN KIESKRING ROTTERDAM,
WONENDE TE ROTTERDAM

Mr. S. J. L. van Aalten Jr.	Mr. A. de Jong A. J. Kersten	J. Schouten H. van Sleen
J. Brautigam G. van Burink	J. ter Laan Mevr. L. C. M. M. de Buy Wenniger-	H. W. C. Stolle Mr. J. A. de Visser
E. van Duin Mevr. S. Groeneweg	Hulsebos Mevr. J. M. J. A. Meijer	J. H. Voet H. G. M. van der Vijver
Th. Heukels A. W. Heijkoop	F. L. D. Nivard	
A. J. ten Hope		

INLICHTINGEN OMTRENT ENKELE OPENBARE INSTELLINGEN

ARCHIEF

Het Archief der Gemeente is gevestigd in het gebouw aan de Mathenesserlaan 315 en geopend op werkdagen van half 10 tot 4 uur, des Zaterdags van half 10 tot 1 uur.

Archivaris: Dr. E. Wiersum

Adjunct-archivaris: Mej. Dr. H. C. H. Moquette

BIBLIOTHEEK

De Centrale Bibliotheek en Leeszaal zijn gevestigd Nieuwemarkt 1 en dagelijks, behalve op de Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen, geopend van des voorm. 9 tot des avond 10 uur; op Zon- en feestdagen van 9 tot 2 uur en van 1 October tot 1 April ook 's avonds van 7 tot 10 uur.

Er zijn vier filialen: 1. Derde Pijnackerstraat 6, 2. Mare, 3. Hoek van Holland en 4. Gouvernestraat 133.

Bibliothecaris: Prof. Dr. W. L. de Vreese

Adjunct-bibliothecaris: Dr. F. K. H. Kossmann

MUSEUM BOYMANS

Het Museum is gevestigd Schiedamschedijk hoek Boymansstraat en de succursale voor moderne kunst Van Hogendorpsplein 8. Geopend iederen dag, des Zondags en op algemeen erkende Christelijke feestdagen te 11, op werkdagen te 10 uur; sluit gedurende November tot en met Februari te 3 -, in Maart en October te 4 - en in April tot en met September te 5 uur. De portefeuilles met teekeningen en prenten kunnen bezichtigd worden op Dinsdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag. Het intreegeld bedraagt 10 cent; voor schoolkinderen, onder geleide hunner onderwijzers, voor vereenigingen en dergelijke 1 cent per persoon, mits na voorafgaande aanvraag. Maandag tegen betaling van 25 cent. Persoonlijke toegangskarten, geldig voor een jaar, kosten 1 gulden.

Directeur: D. Hannema

MUSEUM VOOR LAND- EN VOLKENKUNDE EN MARITIEM MUSEUM „PRINS HENDRIK”

Het Museum is gevestigd Willemskade 25b en geopend iederen dag van 10 tot 4 uur, uitgezonderd den Nieuwjaarsdag, alsmede de Maandagen, welke geen erkende Christelijke feestdagen zijn. De toegang is 10 cent per persoon, voor schoolkinderen en leden van vereenigingen 1 cent.

Directeur: J. W. van Nouhuys

MUSEUM VAN OUDHEDEN

Het Museum is gevestigd Boymansstraat 6 en geopend iederen dag te 10 uur. In de maanden November tot en met Februari wordt het te
XII

3 -, in Maart en October te 4 - en in de maanden April tot en met September te 5 uur gesloten. Intreegeld 10 cent, voor vereenigingen 1 cent per persoon. Schoolkinderen kosteloos, mits onder voldoende geleide van onderwijzers. Persoonlijke toegangskaarten, geldig voor een jaar, kosten 1 gulden.

Directeur: A. Hoyneck van Papendrecht

NATIONAAL TECHNISCH SCHEEPVAARTKUNDIG MUSEUM

Het Museum is gevestigd Haringvliet 68 en met de Bibliotheek geopend elken werkdag van 10 tot 4 uur; het Museum is bovendien geopend des Zondags van 2 tot 4 uur, de Bibliotheek des Dinsdags en des Donderdags van 7 tot 9 uur 's avonds.

Directeur: J. W. J. baron van Haersolte

INLICHTINGEN OMTRENT ENKELE VEREENIGINGEN TOT BEVORDERING VAN WETENSCHAP EN KUNST

BATAAFSCH GENOOTSCHAP DER PROEFONDER- VINDELIJKE WIJSBEGEERTE

Onder de zinspreuk: „Certos feret experientia fructus”

Opgericht door Steven Hoogendijk in 1769.

Het Genootschap is gevestigd in de lokalen boven de Beurs, Beurssteeg

President-directeur: Dr. A. C. van Rossem Nzn.

1e Secretaris-directeur: Dr. H. K. de Haas

ROTTERDAMSCH LEESKABINET

Vereeniging tot daarstelling van eene algemeene openbare Bibliotheek te Rotterdam en van een daaraan verbonden Leeskabinet.

De Bibliotheek en het Leeskabinet zijn gevestigd Gelderschedade 8.

Bibliothecaris: J. E. van der Pot

ACADEMIE VAN BEELDENE KUNSTEN EN TECHNISCHE WETENSCHAPPEN

Voorzitter: H. H. van Dam A.Czn.

Secretaris: Mr. J. R. Goddard

Directeur: T. Bodenhausen

NEDERLANDSCHE HANDELSHOOGESCHOOL

Voorzitter van het Algemeen Bestuur: Mr. R. Mees

Voorzitter van den Raad van Beheer: W. A. Engelbrecht

Voorzitter van Curatoren: Mr. B. C. J. Loder te 's-Gravenhage

Secretaris van de drie bovengenoemde colleges: Mr. W. C. Mees

Rector-magnificus: Mr. W. H. Drucker

Secretaris van den Senaat: Mr. F. de Vries

Hoogleraren

- W. E. Boerman: De economische aardrijkskunde.
Mr. W. H. Drucker: Het burgerlijk recht en de hoofdbeginselen der burgerlijke rechtsvordering, het handelsrecht en faillissementsrecht, het internationaal privaatrecht.
Dr. N. J. Polak: De bedrijfsleer.
Mr. Dr. H. R. Ribbius: Het burgerlijk recht en de hoofdbeginselen der burgerlijke rechtsvordering, het handelsrecht en faillissementsrecht, het internationaal privaatrecht.
Dr. Z. W. Sneller: De economische geschiedenis, inzonderheid van den nieuweren tijd; de economische beschrijving van handel, nijverheid, landbouw en scheepvaart.
Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart: De economie, het munt-, crediet- en bankwezen, de handels- en verkeerspolitiek.
Dr. P. E. Verkade: De warenkennis, de technologie en de scheikunde der handelswaren.
Mr. C. W. de Vries: Het Nederlandsche staats- en administratief recht.
Mr. F. de Vries: De economie, het ondernemings- en bedrijfswezen.

Buitengewone Hoogleraren

- Mr. D. van Blom, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden.
Mr. Dr. J. P. A. François, referendaris aan het Departement van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage.
G. Gonggrijp, te 's-Gravenhage.
Dr. J. Goudriaan Jr., te Rotterdam.
Dr. M. de Haas, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft.
Dr. A. O. Holwerda, wiskundig adviseur van de Nationale Levensverzekeringsbank, te Rotterdam.
Dr. G. W. Kernkamp, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.
Dr. E. Moresco, te 's-Gravenhage.
J. G. C. Volmer, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft.

Lectoren

- R. A. Dijker, te 's-Gravenhage.
Mr. W. H. A. Elink Schuurman, te 's-Gravenhage.

Privaat-docent

- Dr. W. Leendertz, te Rotterdam.

BIBLIOTHEEK DER NEDERLANDSCHE HANDELS- HOOGESCHOOL

Bibliothecaris: Dr. W. Leendertz

De Bibliotheek is geopend: alle werkdagen van 9 tot 5 uur en buiten de Hoogeschool-vacanties des avonds behalve des Vrijdags en des Zaterdags van 7.30 tot 10 uur.

ECONOMISCH ARCHIEF DER NEDERLANDSCHE HANDELSHOOGESCHOOL

Directeur: Dr. N. J. Polak

Verzoeken tot raadpleging van de in het archief aanwezige stukken en bescheiden worden gericht tot den Directeur. De raadpleging kan als regel slechts geschieden in de lees- of studiezaal der bibliotheek. Niettemin is de Directeur bevoegd om in bijzondere gevallen stukken of bescheiden, welke in meer dan één exemplaar in het archief aanwezig zijn, ook buiten de gebouwen der hoogeschool ter leen te geven.

VOLKSUNIVERSITEIT

Het Secretariaat is gevestigd Leuvehaven 74. De Vereeniging heeft ten doel het bevorderen van wetenschappelijke en algemeene ontwikkeling in den ruimsten zin des woords.

Voorzitter: Mr. W. C. Mees

Secretaresse: Mej. I. M. van Dugteren

ROTTERDAMSCHE KUNSTKRING

De Vereeniging is gevestigd Witte de Withstraat 35a. Zij biedt jaarlijks haren leden verschillende tentoonstellingen, muzieksuitvoeringen, voordrachten, lezingen enz. aan.

Voorzitter: Mr. J. R. Goddard

Secretaris: Albert Reballio

ROTTERDAMSCHE KRING

De Vereeniging is gevestigd Eendrachtsweg 12. Zij stelt zich ten doel de studie te bevorderen van wetenschap, wijsbegeerte, godsdienst, zedeleer en kunst; hen, die daarin belangstellen, met elkaar in aanraking te brengen; in het algemeen mede te werken aan de ontwikkeling van het geestelijk leven.

Voorzitter: Jhr. M. J. I. de Jonge van Ellemeet

Secretaris: J. E. van der Pot

OPBOUW

De Vereeniging beoogt: 1. de aaneensluiting van hen, die te Rotterdam en omgeving als beoefenaars der bouw- en aanverwante kunsten werkzaam zijn; 2. het algemeen inzicht dier kunsten te bevorderen; 3. de juiste waardeering van het schoonheidsbegrip bij alle openbare werken van bouwkundigen en decoratieven aard te dezer stede; 4. de onderlinge ontwikkeling.

Voorzitter: M. Stam

Secretaris: P. Schuitema